

A T T R A C T I O N 2 8 3

47. årgang · Juli 2009

TRACTION SPECIAL

Traction Avant Danmark

Bestyrelsen:

Formand - indmeldelse:

Eugenio Lai

Baldersgade 16, 2.tv.,
2200 København N.
Tlf: 35 81 68 70.

e-mail: eugenio@traction.dk

Kasserer:

Carsten Thylgård

Grønnemose Allé 75, 2.th.,
2860 Søborg.
Tlf: 38 33 66 20 (eft. 19.30).
Mobil: 30 54 64 77.

e-mail: carstenthylgaard@hotmail.com

Sekretær:

Jens Møller Nicolaisen

Mars Allé 6,
2860 Søborg.
Tlf: 39 69 11 40.

Aktiviteter - øst:

Torsten Laursen Vig

Bakkedraget 75,
4000 Roskilde. Tlf: 46 32 17 62.

e-mail: tl@traction.dk

Aktiviteter - vest:

Knud O. Pedersen

Slåenvej 1, Taulov,
7000 Fredericia.
Tlf: 75 56 29 66.

e-mail: kops1@stofanet.dk

Aktiviteter:

Klubbibliotek, arkiv og butik:

Erik Hougaard

Thulevej 41, 7100 Vejle.
Tlf: 75 83 00 49.

Værktøjsudlån - øst:

John Reece

Nakskovvej 102,
2500 Valby. Tlf: 36 30 74 02.

Værktøjsudlån - vest:

Erik Hougaard

Thulevej 41, 7100 Vejle.
Tlf: 75 83 00 49.

Vognregister:

Torsten Laursen Vig

Bakkedraget 75,
4000 Roskilde. Tlf: 46 32 17 62.

www.traction.dk

Redaktion:

Jens Møller Nicolaisen

Mars Allé 6,
2860 Søborg. Tlf: 39 69 11 40.
e-mail: jmn@traction.dk

Peter Juel Jeppesen

Halvtolv 23 st. th.,
1436 København K. Tlf: 32 54 14 27.
e-mail: peter@byplantegnstuen.dk

Bladet udkommer 4 gange årligt; næste nummer omkring 1. oktober. Deadline til dette nummer: 1. september!

Medlemsbidrag er velkomne!

Artikler i bladet er ikke nødvendigvis udtryk for klubbens eller redaktionens synspunkter.

Klubbens bankoplysninger:

BG Bank - Serviceafdelingen
Nørre Voldgade 68,
DK-1358 København K

Indenlandske bankoverførsler:

Reg. nr. 1551, konto nr.: 8280584

Udenlandske bankoverførsler:

IBAN nummer: DK81 3000 0008 2805 84
SWIFT - BIC : DABADKKK

Girokonto: 828 0584

Husk at angive navn på afsender/indbetaler.

Fra formanden

Der er tradition i vores klub for at man deltager i de store internationale træf. Om knapt to uger er der afgang til det største TA-træf af alle til dato, 710 tilmeldte tractioner når disse linjer bliver skrevet! Og man kan godt regne med tæt på dobbelt så mange, når træffet løber af stabelen. Til dem der tager til Arras: Vi ses!

Peters beretning, som du finder inde i bladet handler om store Paris-jubilæumstræf i 1984. 25 år er der gået siden: Bilerne er de samme, men personerne var noget yngre. At se "gamle" billeder er noget vi alle kan lide, de fleste gemmer dem i gamle fotoalbum. Der er disse album som kan være nyttige og give anledning til at fortælle en lille historie, eller noget mere spændende. Spørg næste gang du blive stoppet på gaden, når du er ude at køre i den gamle traction, om de har gamle billeder!

Sommertræfplanlægningen er nu i den sidste fase, og alt tegner til endnu et godt af slagsen.

Eugenio Lai

Nye medlemmer

Velkommen til:

Kent Christiansen

Valdemarsvej 1. lej. 203,
8960 Randers SØ.
11B 1954, X 3126

Ulf Stålnacke

Asmundtorpvägen 10, 42373 Säve,
Sverige.
Sort 11B 1952, stelnr. 222.964,
CPR 436

Jon Aagaard-Kragh

Kronprinsensgade 26 2.th,
6700 Esbjerg.
pt. ingen bil.

Fra redaktionen

Vi er midt i sommer/køresæsonen. Det fremgår tydeligt af bladet, som denne gang mest er et »reportage-nummer« fra de mange arrangementer, der allerede har været afholdt.

Nu glæder vi os til resten: Arras her i juli, efterfulgt af sommertræffet i august.

De dybdeborende artikler om traction-historie eller teknik - findes ikke lige i dette nummer. Ikke fordi jeres underdanige redaktører er blevet gamle og slappe. Tværtimod. Undertegnede er netop hjemvendt fra en yderst interessant tur, hvor jeg har haft mulighed for at bruge et par dage i Citroëns arkiver. Det har givet meget ny viden, især om produktionen af førkrigs-tractioner i København. Så der er lagt i ovnen til nye citrologiske nørdeartikler.

Red/-jmn.

En dansk T23

Billedet af den flotte lastbil har vi lånt af Kjeld Mahler, som har købt det på et loppemarked. Der er derfor ingen oplysninger om hvem den stolte chauffør er, eller om bilen i øvrigt. Men stedet er Øster Farimagsgade i København og bilen ser ud til at være næsten ny. Gule nummerplader blev indført 1. juli 1950, så bilen er nok fra før.

Næsten 1000 lastbiler af type 23 blev solgt i Danmark mellem 1946 og 57, langt de fleste omkring 1949-50. De fleste med danskbyggede førerhuse, som de to viste - med afrundede former og lavet på træskelet. De franske førerhuse var mere kantede og helt i stål.

T23 var med en lettere neddrolet 11'er-motor ikke noget lyn og blev udkonkurreret efterhånden som de mere motorstærke engelske og tyske mærker kom tilbage på markedet.

Billedet til venstre findes i en dansk salgsbrochure fra 1952.

TAD-aktivitetskalender

10.-13. juli

Kæmpe internationalt træf i Arras, Nordfrankrig - Tractionen 75 år! Se link fra hjemmesiden.

14.-16. august

TAD Sommertræf 2009 på LO-skolen i Helsingør.

Søndag den 16. august

Generalforsamling på Sommertræffet.

Torsdag den 3. september

Klubmøde hos Knud O. Pedersen. Vi mødes mellem kl. 17 og 19. Tilmelding til: 75562966.

Lørdag den 10. oktober

Tur til Henrik Rasmussen, Bogense. Mulighed for at se og prøve pløjning med traktor og hest. Tilmelding og oplysning om mødetid og sted på tlf.: 64861801.

Torsdag den 5. november

Klubmøde hos Erik Hougaard. Vi mødes mellem kl. 17 og 19. Tilmelding til: 75830049.

- se mere kalender på www.traction.dk

Sønderjylland 16. til 17. maj

Traction Avant Danmark havde den tredje weekend i maj ikke mindre end to udflugter at vælge imellem - én i Sønderjylland og én på Sjælland. Her kommer en lille historie hvor en flok på 7 biler fra Vejleegnen og Sønderjylland, var på tur til Sønderborg, Als og Gråsten.

Citroénturen var dette år arrangeret af Margit og Bent Andersen. Lørdag den 16. maj startede fire biler ud fra

kirken i Taulov. Turen ned gennem det jyske landskab, blev kørt med regnen trommende mod bilernes ruder, men opklaringen kom i løbet af dagen.

Ved Aabenraa blev vi mødt af endnu en deltager – og fem biler sejlede med færgen fra Ballebro til Hadeshøj på Als, hvor det samlede antal deltagere, blev fuldgjort af yderligere to biler.

I samlet trop gik kursen mod Nordborg, men der gik ikke lang tid inden værktøjs-kassen og hovederne måtte samles i motorrummet til samråd. Efter lidt roden og udskiftning, kunne bilen igen sige "wrum". Turen fortsatte mod Pøl, Himmarnk, Fynshav og Asserball, hvor frokosten blev gravet frem fra gemmerne. Humøret var i top og intet kunne slå "de gæve traction-folke ud

Sønderborg - Als - Graasten

af kurs... eller... en dunkelyd uden bestemt lokasitation, kunne atter hidkalde de gæve mænd og kvinder.

En stak hovedet i motorrummet, en anden ruskede i bilen, en helt tredje lå foran (hvilket syn før fotografen). Synderen kom frem, da bagagerummet blev åbnet – to flasker vin kan give en sær lyd, hvis de transporteres fritstående. Man kan roligt sige, at

smilebåndene fik god motion på resten af turen.

Overnatningen foregik på Teknisk Skolehjem i Sønderborg, hvor der om aftenen blev serveret vildsvin. Den næste dag var der disket op med en lækker morgenbuffet. Mætte og veltilpasse gik turen gennem Sønderborg over Dybbøl til Gråsten Slot. Turen blev afsluttet ved en

rasteplads nær Kollund, hvor der var mulighed for at få lidt godt fra pølsevognen.

Stor tak til Margit og Bent Andersen, for en særdeles oplevelsesrig og stemningsfyldt udflugt.

Mvh. Christina Overgaard Pedersen

Stevns den 17. maj

Med uret rundt ses Georg O. Pedersens Normale 53. Derefter udsigten fra Bautavej med værten og hans bil. Så har vi Y323 med Jan og Bodil Bischoff og H 4356 med Søren Ole Christensen og Bødkerfamiliens to biler O 911 og C 6241 ført af Torsten Vig og Bodil Bødker.

Søndag den 17. maj mødtes østafdelingen af TAD i sommerhuset hos John og Inge på Bautavej ved Strøby Strand. Vejret startede egentlig ret flot med solskin, men dagen var ikke blevet ret gammel før solen forsvandt og afløstes af en ret stiv og kold vind fra nord.

Godt at vil blev bænket inden døre i det der vel egentlig på betegnes som en garage-stue i haven ved siden af som-

merhuset. Johnny og Inge har haft huset gennem en del år og senest er der tilbygget en garage hvor TA 15 Six eller Mercedes 190 SL normalt opholder sig. I dagens anledning var bilerne blevet henvist til det fri og vi mere kuldkære væsener kunne hygge os under tag med kaffe, brød og ost.

Vi blev omkring 14 biler fra hele Sjælland (12 tractioner og 2 D-modeller), og

ca. 36 personer - så det var lidt at en invasion. Efter morgenmaden, blev der sparket dæk en times tid, inden turen fortsatte af de små veje på tværs af Stevns til Korsnæbsvej ved Rødvig, til det nyåbnede Koldkrigsmuseum.

Museet åbnede 1. juli 2008 og grupper kan bestille omvisning med egen guide - og det var ligebestemt hvad Inge og Johnny havde sørget for. Omvisningen

Strøby Ladeplads - Lille Heddinge

omfattede en tur i terrænet på fortets bastioner og til de to store kanoner og en tur i de underjordiske gange, hvor Den Kolde Krig pludselig blev meget konkret. Turen i det store fæstningsanlæg - 20 m under jorden og gåturen rundt i de godt 1,6 km lange udgravede kalkgange - gjorde indtryk på alle. Vi ankom kl. 12.30 og turen under jorden varede et par timer.

Vi havde egentlig nok håbet på at vejrforholdene havde forbedret sig mens vi var i dybet - men det havde de ikke. Til gengæld gnavede sulten hos de fleste i en sådan grad, at vi besluttede at benytte os af de opstillede borde og stole i det grønne lige udenfor museet.

Her blev frokosten indtaget i blæst og kulde og herfra begyndte også en del af deltagerne at drage hjemad. For de

forlystelsessyge blev der inviteret på kaffe og kage i haven på Bautavej og vi kørte så tilbage af andre små veje.

Også den del af arrangementet var særdeles velforberedt og vi siger alle tak til Inge og Johnny for en hyggelig og interessant dag i sommerhuset, på Stevns, på Koldkrigsmuseet og på de små veje.

/pjj (fortsættes næste side)

To fotos fra turen i klinten. En af de såkaldte rævegange munder direkte ud i havlinien. Et utroligt overraskende møde med hav og lys efter en klam gåtur i gangene. Herfra er fortet oprindeligt gravet direkte ind i klinten.. /pjj

Koldkrigsmuseet

Stevnsfortet der blev anlagt i 1952-54. Det blev bygget for at kunne kontrollere den sydlige indsejling til Øresund og fortet er som det eneste i Danmark bygget direkte ind i kalkgrunden.

Fortet bestod under jorden af ammunitionsmagasiner, beboelsesfaciliteter, maskincentraler, hospital, artillericentral, ja sågar et ligkapel var der tænkt på. Alt er bundet sammen af et net af udhuggede gange i den hårde Stevnskalk.

Fortets hovedbatteri bestod af 2 panserede tårne med hver to, 150 mm kanoner. Kanonerne havde en rækkevidde på ca. 23 km og kunne skyde helt til den svenske kyst. De kom oprindeligt fra det tyske slagskib Gneisenau, som i 1943 blev svært beskadiget. To intakte sidekanoner fra slagskibet blev efterfølgende opstillet i et tysk batteri på Fanø. Da Stevnsfort blev bygget i 52, blev kanonerne flyttet fra Fanø til Stevns.

Formålet med museet er at opbygge et specialmuseum for Den Kolde Krig i

Danmark. Fortet er et enestående bygningsværk i landet - både i størrelse og udstrækning.

Museet skal samtidig formidle den geologiske historie omkring de særlige kalkformationer ved Stevns klint. Man kan her gå »nede« i selve klinten og betragte kalken, flintlag, forekomster af sjældne edderkopper og eventuelt se flagermus.

Den Kolde Krig er nu på så tilpas afstand, at den med rette kan betegnes som en historisk interessant periode. Der foregår derfor forskningsprojekter, som har til opgave at afdække Danmark og danskernes rolle nationalt og internationalt. I 50'erne og 60'erne har der i nogle kredse været en frygt for, at »russerne« skulle dukke op i horisonten, eller at danskere ved hjælp af 'femte kolonne' ville omstyrte det eksisterende samfund.

Selvom denne frygt viste sig ret ubegrundet har et koldkrigsmuseum i 2009 en pædagogisk opgave at spille overfor

eftertiden, ikke mindst i forhold til den frygt og paranoia, der stedvis griber os enten i forhold til krig og ufred eller i forhold til miljø- og klimadebatten.

Der er der også tilkøbt en skoletjeneste til museet, som igennem fremvisning og undervisning kan perspektivere og uddybe temaer i udstillingen.

(frit efter www.koldkrigsmuseet.dk/pjj)

Computer og radarudstyr fra fortets sidste leveår i 1990'erne.

Stumpemarked hos Lena og René i slutningen af april...

Fotos: Eugenio Lai

.... mange tractioner på Place de la Concorde

Paris 1984

I juli 2009 fejres Tractionens 75 års dag ved et stort arrangement i byen Arras lidt nord for Paris. Det sker med et træf som vel frit kan oversættes til: »75 timer for 75 år med Tractionen«. Vi regner i skrivende stund med, at en del medlemmer vil køre derned - selvom jeg ikke lige i øjeblikket ved hvormange. Vi vil selvfølgelig referere fra denne begivenhed senere på sæsonen.

I maj 1984 blev 50 års-jubilæet for Tractionens fremkomst fejret under stor pomp og pragt i Paris. En gruppe af entusiaster fra vores klub, fordelt på mindst otte tractioner, kørte dengang til Paris for at deltage. Det er udførligt omtalt i ATS nr. 134 fra juli 84. På disse sider viser vi i anledning af at der nu er gået endnu 25 år - et par situationer fra den store begivenhed dengang.

Den tiltrak omkring 2.000 tractioner til flyvepladsen Le Bourget og oversvømmede i den grad Paris med Tractioner i nogle hektiske timer en søndag i maj. Om ikke andet så er det sjovt at gense nogle af begivenheder i 1984 - denne gang i farver.

Der var selvfølgelig alt hvad der kunne rulle af forskellige typer, farver og karrosserier og det var i sig selv en fantastisk oplevelse. For mit eget vedkommende var det samtidig et af de første mega-træf, hvor jeg selv havde medbragt en traction - den sorte Normale 1938 - DB 62 868, som jeg har ejet siden 1975.

Vi var fire »drenge« som kørte frem og tilbage til Paris fra torsdag til søndag/mandag morgen - uden problemer af

nogen art. Vi fulgtes på en del af turen med andre fra TAD - bl.a Finn Lyster, Christian Friis og vores daværende formand Hroar Toppenberg. Og så var det, desuden for flere af os, første gang vi stiftede bekendtskab med de mange tractionister fra Holland, Norge, England og Belgien som vi sidenhen har haft rigtig god kontakt med. Svenskerne havde vi allerede god kontakt med via Svensk B-11 klub og vores første par sommertræf i Hadsetn.

Jens Møller N. beretter bl.a. i nr. 134, hvordan han og tre andre i Ulrik Hildebrandts Traction 46 Sport med vinkelslibemærker i taget og »kantede« paneler, havde en på flere måder uforglemmelig tur - bl.a. fordi gearkassen på stod helt og aldeles af - netop i Paris. En ny og brugbar gearkasse blev selvfølgelig straks indkøbt og mens andre deltog i trafikkaos'et på Place de la Corcorde søndag formiddag - lå de fire herrer og skiftede gearkasse ude på flyvepladsen.

Bilen kom selvfølgelig til at fungerer igen og bragte deltagerne velholdent hjem og Jens fortæller hvordan der opstod en særlig stemning blandt hjælpere og tilskuere på pladsen, som spændt fulgte gearkasseudskiftningen. Da gearkassen var installeret på motoren forventede tilskuerne naturligvis at bilen blev startet, men nej... Først skulle bilen samles færdig, med kølergrill, hjælm etc. - værktøjet skulle pakkes samme og »mekanikerne« skulle vaskes og omklædes til middag i byen.

Kødranden af tilskuere undrede sig på flere forskellige sprig. Straks efter kom de fire fra bilen anstigende, rene og

Avenuerne fyldtes søndag eftermiddag med tusindvis af tractioner, mens mekanikerdrengene på flyvepladsen arbejdede på livet løs med en ny gearkasse til Ulriks bil..

velklædte, steg ind i vognen og kørte afsted uden en mislyd... Jens resonnerer også at de måbende tilskuere jo ikke kunne vide at det var knald eller fald for de fire mekanikere som rent faktisk ikke gad »skruer bil« mere den dag. Havde den ikke havde fungeret var det også i orden - Ulrik havde et Falck-Europa-abonnement i baghånden...

En anden markant begivenhed for deltagerne dengang var besøget på en restaurant i latinerkvarteret fredag aften, hvor de godt 40 deltagende danskere, med Automobiles Citroën Danmark som vært, spise og hyggede sig nogle timer sammen.

/pjj

Italienske tractioner kommer med autotransport. Formand Hroar Toppenberg dirigerer den danske kortege...

Sommertræf på Öland

Endelig efter nogle års fravær fik jeg tid til at deltage til den svenske B11 klubs sommermøde. I år var turen kommet til Öland.

Jeg har tidligere været til et træf på Öland, og har ikke glemt det flotte men barske landskab som denne ø byder på. At vi nu denne gang fik lov til at se resten af øen, var kun en fordel.

Jeg kunne først tage af sted om fredagen efter arbejde, så jeg kom til at køre alene. Turen fra København tog 5 timer. Belønningen var, at da jeg ankom, kunne jeg gå direkte til bords!

De svenske sommertræf ligner en del vore træf. Alt er afslappet og meget uformelt, og man får god tid til at gå rundt og snakke med de andre deltagere. Det betyder også, at der kommer en del deltagere fra Danmark - i år blev det til 14 personer i 7 biler.

Tak til træfgruppen for en meget vellykket træf!

Eugenio Lai

KØB
& SALG

Kære medlemmer!

Måske mangler I intet. Og måske vil I ikke af med noget. Så skal I bare blive ved med ikke at annoncere her - på den måde kan I både undgå at få noget I ikke vil have, eller at komme af med noget I gerne vil beholde.

Med venlig hilsen fra jeres ærbødige redaktion!